



Oblíbenost/důvěryhodnost politiků jako sociolingvistický fenomén

Jan Chromý – Ondřej Dufek

28. studentský workshop Žďárek,

Litoměřice 13.–15. 5. 2011



Obsah příspěvku

- současný stav zkoumání a jeho problémy
- možnosti řešení
- vlastní výzkum
- závěry

Současný stav zkoumání

- **CVVM**

- „Nyní Vám přečtu jména některých politiku. U každého mi, prosím, řekněte, zda mu důvěřujete nebo nedůvěřujete, či neumíte posoudit. Případně zda tohoto politika neznáte.“

- **STEM**

- „Jaký je Váš názor na následující politické osobnosti?“
Velmi příznivý / spíše příznivý / spíše nepříznivý / zcela nepříznivý / neznám.

Současný stav zkoumání

Následující tabulka přináší přehled o dlouhodobém vývoji popularity jednotlivých politiků.

ŽEBŘÍČEK POPULARITY POLITICKÝCH OSOBNOSTÍ

Procentuální podíl souhrnu hodnocení „*velmi příznivý*“ + „*spíše příznivý*“ (+),
v aktuálním průzkumu také podíl lidí, kteří politika neznají (?)

Poř.	Osobnost	2009					2010					2011		
		I.	III.	VI.	IX.	XI.	I.	IV.	VI.	IX.	XI.	I.	III.+	III.?
1.	<i>B. Sobotka</i>	55	55	56	51	49	53	50	54	53	56	56	51	3
2.	<i>M. Hašek</i>	41	42	41	41	37	42	39	42	45	49	52	49	14
3.	<i>J. Pospíšil</i>	36	43	-	-	-	-	-	-	54	50	48	44	18
4.	<i>M. Němcová</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	52	51	47	44	8
5.	K. Schwarzenberg	50	47	51	51	46	50	43	55	50	49	45	44	1
6.	Z. Škromach	42	39	40	40	36	39	37	36	37	46	40	41	4
7.	<i>L. Zaorálek</i>	-	-	43	40	39	40	39	41	43	43	44	41	10
8.	L. Heger	-	-	-	-	-	-	-	-	27	31	33	38	20
9.	M. Urban	34	36	37	35	32	32	33	34	36	36	39	38	19
10.	<i>P. Nečas</i>	36	37	38	35	33	35	40	54	51	49	41	38	1



Problémy

- přímé dotazování: riziko nekontrolovaného zkreslení
 - Bradleyho efekt
 - explicitní × implicitní postoje
 - umělé vytváření postojů
- co reálně znamená popularita?

Možnosti řešení

- zkoumat důvěryhodnost, resp. oblíbenost nepřímou metodou
- zaměřit se na problém sociolingvisticky
 - důvěryhodnost závisí i na tom, co dané osoby tvrdí
- zaměřit se na implicitní postoje

Vlastní výzkum

- předpoklady
 - výrok důvěryhodné (resp. oblíbené) osoby bude hodnocen pozitivněji než výrok osoby nedůvěryhodné (resp. neoblíbené)
 - hodnocení výroků můžeme měřit
- dotazníkový výzkum
 - 4 dotazníky
 - celkem 190 respondentů, studenti FF UK

Dotazník 1

- 53 respondentů
- 10 fiktivních výroků uvedených beze jmen
- hodnocení na čtyřech pětistupňových škálách
 - souhlasnost, pozitivnost, serióznost, přijatelnost
- na závěr úkol sestavit žebříček 9 vybraných politických stran „od nejlepší k nejhorší“

Dotazník 1 – výsledky

- ukázalo se, že vybrané škály se překrývají, není tedy nutné mít v dotazníku všechny čtyři
 - dále se pracuje pouze se souhlasností a seriózností
- na základě výsledků bylo vybráno pět ukázek pro další výzkum
 - „Nechápu, jak si někdo vůbec může dovolit kritizovat naše politické výhody. Pravděpodobně si ani v nejmenším nedokáže představit práci politika a každodenní strasti, které jsou s touto funkcí spojeny.“
 - „Co o mé osobě otiskují noviny, mě už dávno nezajímá. Přes den, když sedím v parlamentu, jsem politik, veřejný činitel. Ale zprávy o tom, jak se bavím večer, do jakých podniků jdu a kolik času v nich trávím, jsou naprosto neregulérní. Každý má právo na soukromí!“
 - „Celková hodnota mého majetku nemusí nikoho zajímat. Já taky nezastavuju občany na ulici a neptám se jich, kolik mají peněz na účtu nebo kolik mají doma televizí.“
 - „Je nad slunce jasné, že jednání tohoto druhu nemají smysl. My jsme již několik ústupků udělali, teď jsou zase na řadě oni. Jak jsme ukázali, naše strana je schopna kompromisu. Ale nikdo nemůže očekávat, že zcela převrátíme svůj volební program!“
 - „Korupce se v poslední době v České republice rozrůstá. Musíme proti tomu tvrdě zakročit. Není možné, aby se u nás beztrestně uplácelo.“

Dotazník 2

- k vybraným pěti výročkům přiřazena jména politiků
 - K. Schwarzenberg, B. Sobotka, F. Sivera, R. John, V. Filip
- 48 respondentů
- možnost srovnat, nakolik se lišilo hodnocení výroků bez uvedení jmen a ve spojení se jmény
 - vzhledem k tomu, že to bylo jediné, co se měnilo, můžeme předpokládat, že rozdíl v hodnocení výroku odpovídá rozdílu v hodnocení politika

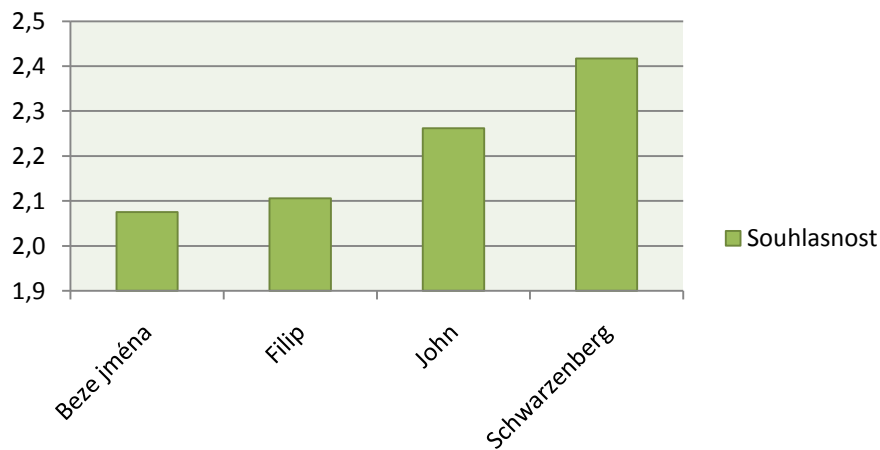
Dotazníky 3 a 4

- dotazník 3
 - 47 respondentů, místo Sivery přidán A. Vondra
 - jména prohozena
- dotazník 4
 - 42 respondentů, místo Sivery opět Vondra
 - jména opět prohozena

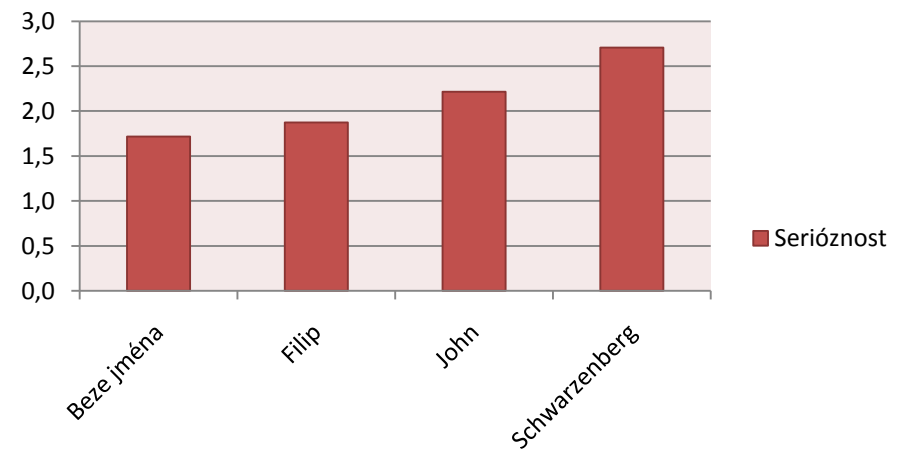
Ukázka 1

- „Nechápu, jak si někdo vůbec může dovolit kritizovat naše politické výhody. Pravděpodobně si ani v nejmenším nedokáže představit práci politika a každodenní strasti, které jsou s touto funkcí spojeny.“

Souhlasnost



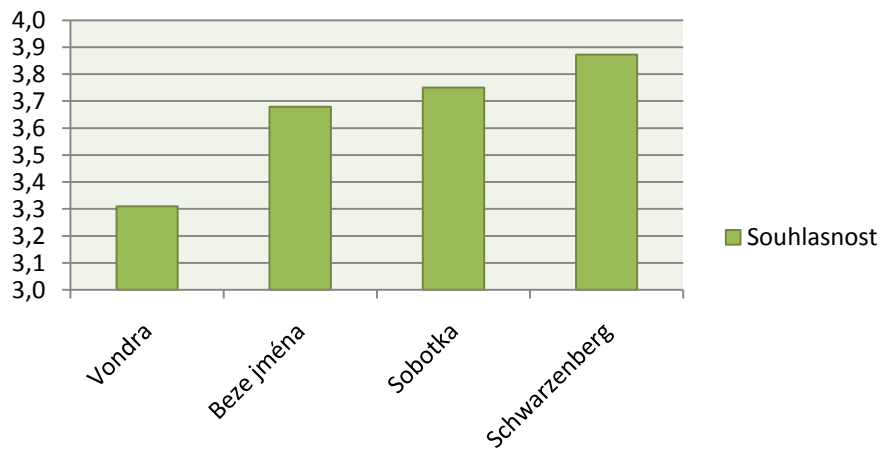
Serióznost



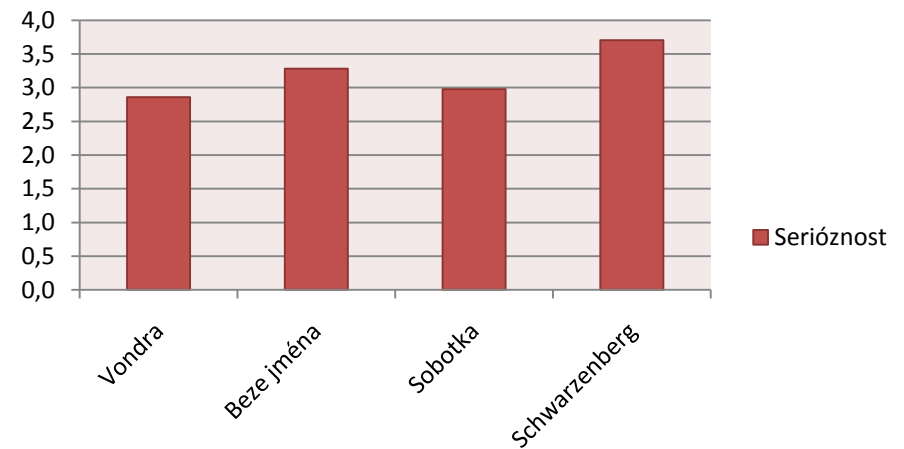
Ukázka 2

- „Co o mé osobě otiskují noviny, mě už dávno nezajímá. Přes den, když sedím v parlamentu, jsem politik, veřejný činitel. Ale zprávy o tom, jak se bavím večer, do jakých podniků jdu a kolik času v nich trávím, jsou naprosto neregulérní. Každý má právo na soukromí!“

Souhlasnost



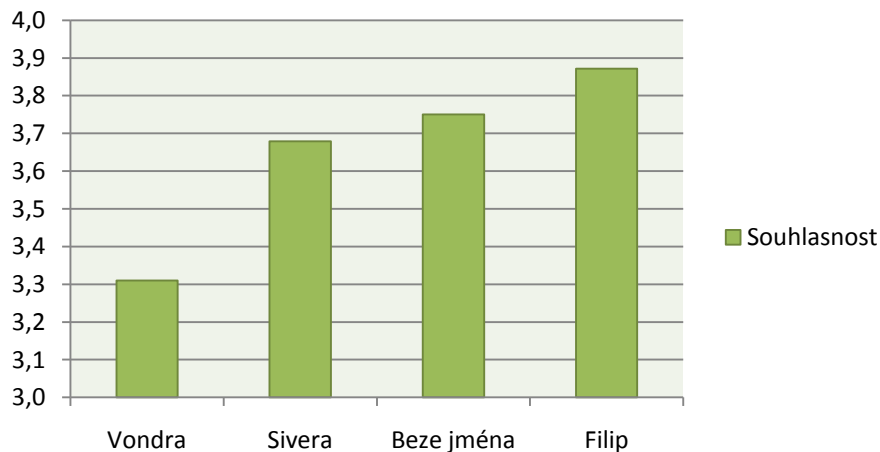
Serióznost



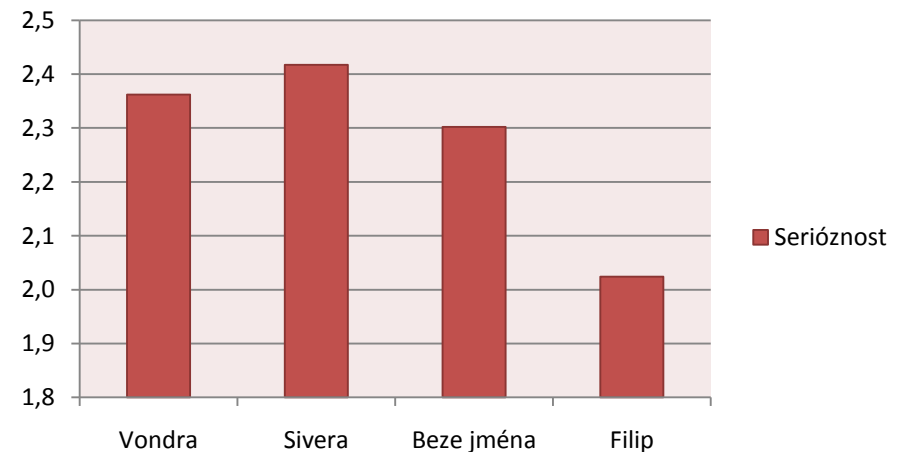
Ukázka 3

- „Celková hodnota mého majetku nemusí nikoho zajímat. Já taky nezastavuju občany na ulici a neptám se jich, kolik mají peněz na účtu nebo kolik mají doma televizí.“

Souhlasnost



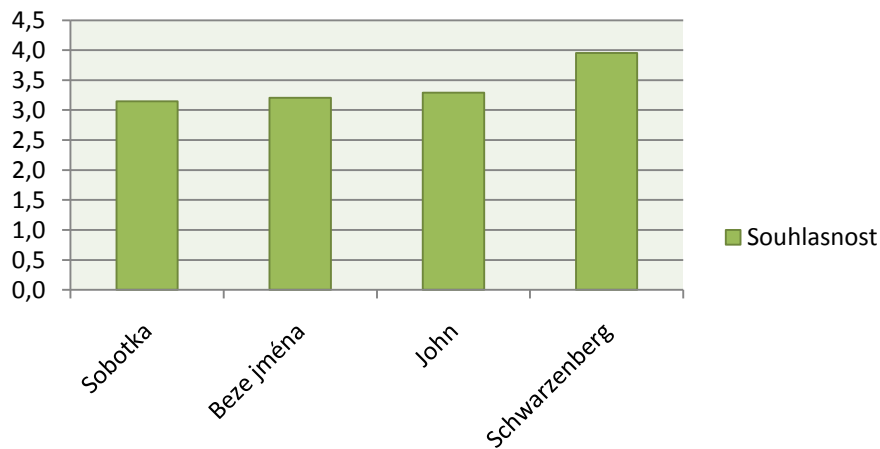
Serióznost



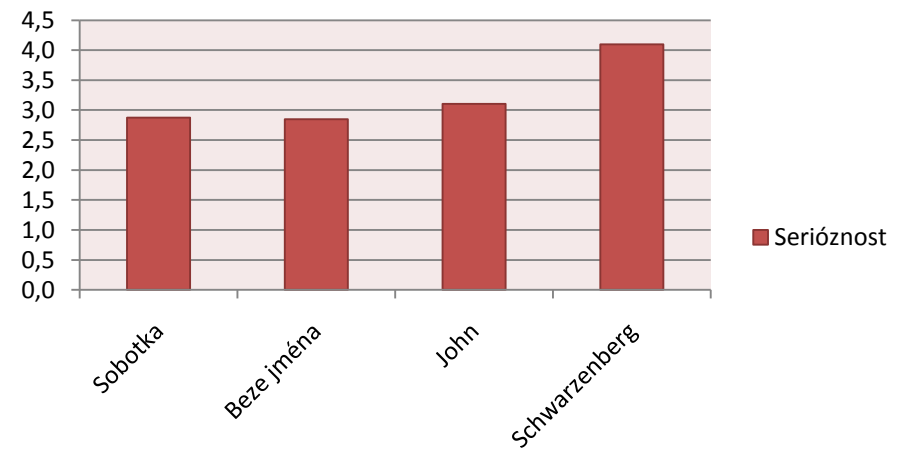
Ukázka 4

- „Je nad slunce jasné, že jednání tohoto druhu nemají smysl. My jsme již několik ústupků udělali, teď jsou zase na řadě oni. Jak jsme ukázali, naše strana je schopna kompromisu. Ale nikdo nemůže očekávat, že zcela převrátíme svůj volební program!“

Souhlasnost



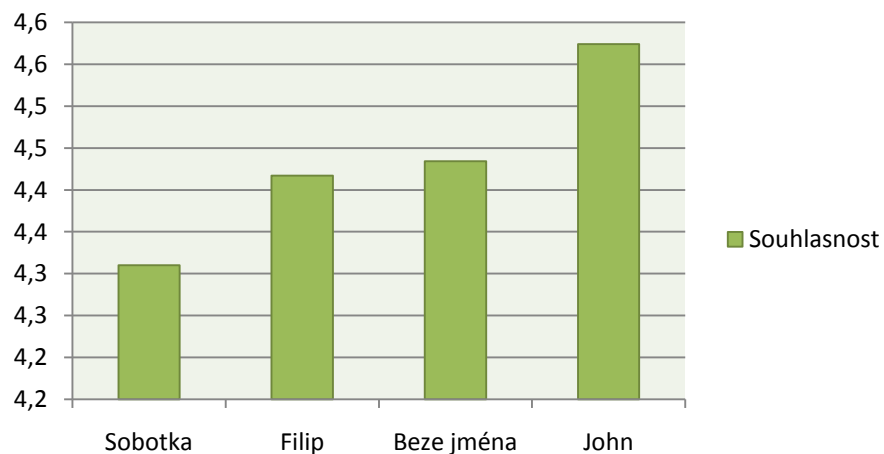
Serióznost



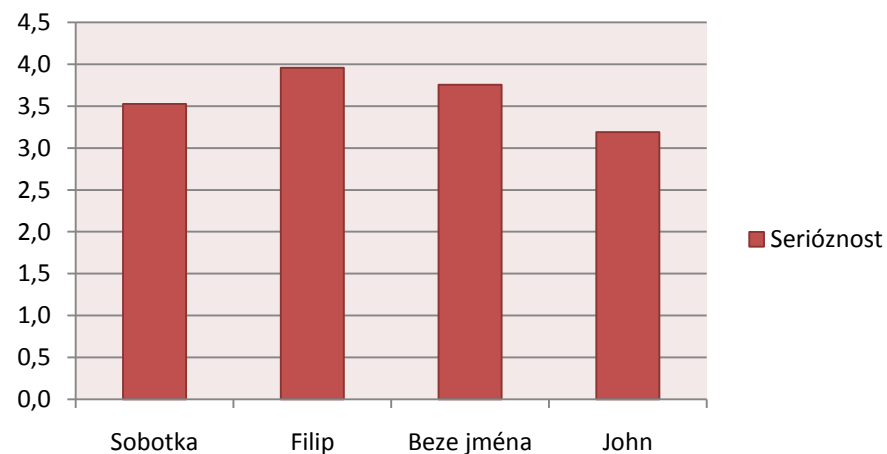
Ukázka 5

- „Korupce se v poslední době v České republice rozrůstá. Musíme proti tomu tvrdě zakročit. Není možné, aby se u nás beztrestně uplácelo.“

Souhlasnost



Serióznost



Závažné výsledky I.

- v jakých případech můžeme říct, že určitý politik skutečně oslabuje/posiluje míru souhlasu s výrokem, resp. serióznost výroku?
 - Schwarzenberg vždy posiluje serióznost výroku
 - ukázka 1: beze jmen = 1,717, Schwarzenberg = 2,708; $t(99) = 4,939$; $p < 0,001$
 - ukázka 2: beze jmen = 3,283, Schwarzenberg = 3,702; $t(98) = 2,174$; $p < 0,05$
 - ukázka 3: beze jmen = 2,849, Schwarzenberg = 4,095; $t(93) = 6,480$; $p < 0,001$
 - a v jednom případě i souhlasnost
 - ukázka 3: beze jmen = 3,208, Schwarzenberg = 3,952; $t(93) = 4,147$; $p < 0,001$

Závažné výsledky II.

- oproti dotazníku beze jmen ještě tyto signifikantní výsledky
- serióznost:
 - ukázka 1: beze jmen = 1,717, John = 2,214; $t(93) = 2,926$, $p < 0,05$
 - ukázka 2: beze jmen = 3,283, Vondra = 2,857; $t(93) = 2,018$, $p < 0,05$
 - ukázka 5: beze jmen = 3,755, John = 3,191; $t(98) = 2,551$, $p < 0,05$
- souhlasnost:
 - ukázka 3: beze jmen = 3,208, Vondra = 2,277; $t(98) = 2,171$, $p < 0,05$



Co dál

- můžeme srovnávat hodnocení výroků nejen mezi verzí beze jmen a verzí s určitým jménem, ale i mezi dvěma verzemi se jmény
 - předběžně vychází některé signifikantní výsledky
- zvážit, jakou roli hraje obsah výroku ve spojení s určitým jménem
 - John např. statisticky průkazně snížil serióznost výroku o korupci



Závěry

- ukazuje se, že tato metoda zjišťování důvěryhodnosti politiků je funkční
- propracováním této metody by se mohlo dosáhnout větší realističnosti při zjišťování názorů veřejnosti na jednotlivé politiky
- odstranily by se problémy spojené se současným způsobem výzkumu